

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

0,50

POBL VREIZH

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

SEUL VUI MA TIHUN POBL
VREIZH, SEUL VUI 'WELER
TUD O KLASK HARZAN HOR
BOBL D'EN EM ZIGOLONIZAN

PENNAD-STUR

Nevez embannet eo bet n^{ed} 101 ar « Peuple Breton » ha soñj hon eus, muioc'h eget biskoazh, stourm evit pobl Vreizh, 100 niverenn : 8 bloavezh stourm — 8 bloavezh o deus gwall sikouret da gas war-raok stourm tu kleiz evit Breizh. Rak e 1964, pa 'x eo bet savet an U.D.B., soñjet a vexe alies oa ar stourm evit Breizh un afer war giz. Ret eo bet labourat gant kalz pasianted evit chench penn d'ar vazh. Met n'eo ket hor menox d'ober gant an n^{ed} 101 gouel an amzer tremenet. Ar c'hontrol eo : c'hoant hon eus sellout ouzh an amzer-da-zont gant muioc'h a nerzh c'hoazh. Gouzout a reomp e vo kalet hol labour, rak seul vui ma tihun pobl Vreizh, seul vui 'weler tud o klask harzañ hor bobl d'en em zigolonizañ. Setu 'weler e-giz-se :

- ar gouarnamant o waskañ Breizh ;
- ar bourc'hizien o tistreiñ stourm ar bobl ;
- tu dehou broadel Vreizh o tistreiñ ivez stourm ar bobl ;

AR GOUARNAMANT O WASKAN BREIZH

Pa seller hepken ar bloavezh tremenet, e weler pegement a draoù 'x eus bet prometet deomp : pegen alies ez eus bet lavaret e 1971 e vefe kaoz da Vreizh gant ar VI^{ed} plan ul lodenn vray a uzinoù. Goude-se 'x eus bet kaozioù Vreizh ar C.E.L.I.B. ha Bettencourt diwar-benn ur mod bennak da sinañ un emglev etre Breizh hag ar gouarnamant a rofe da Vreizh 50 000 implij e-keit amzer ar VI^{ed} plan ; goude-se, diwar-benn ar memes tra, deut eo Monod da vizitañ Breizh (Monod 'zo ur paotr eus an D.A.T.A.R., « Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale ») ; goude-se c'hoazh, d'an 22 a viz here, deut eo Pompidou da Vrest evit lakaat an dud da chom sioul, h.a...

Goud a ra mat ar gouarnamant an tu evit mougañ goulennoù ar Vretoned : adalek 1962, lakaet eo bet gant ar c'haullisted tout o nerzh da vont e-barzh ar C.E.L.I.B. evit derc'hel anezhañ doñv, hag abaoe 1964 ar C.O.D.E.R. (Commission de développement économique régional) a ra 'n neuz da vezañ ur c'huzul. Setu ehanet eo bremañ ar politikerezh a zigase uzinoù e Breizh pa 'x eus, gwasoc'h eget biskoazh, toulladoù peizanted o kuitaat o labour.

AR BOURC' HIZIEN O TISTREIN STOURM AR BOBL

Pa 'mañ ar gouarnamant o c'hoari troioù fall d'hor bobl, eürusamant e weler e meur a lec'h e Breizh ar bobl o tont da gompren an traoù : savet eo bet, ne 'x eus ket bell, kuzulioù evit difenn an hentoù houarn war al linenn Plouared-Lanuon hag an hini Sant-Brieg-Pondi... Savet eo bet warlene, e-pad an hañv,

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

SANT-BRIEG : arm ar re sunet : an disterniañ.

LANUON : labourat : ya !, mizeriñ : nann !

Kaset eo bet en-dro un harz-labour e ti « Chaffoteaux et Maury », e-pad ur sizhun pe dost, e-sell kaout war baeoù 1971 ur c'hresk a 0,50 lur an eur. Harpet eo bet an harz-labour gant 95 % eus ar vicherourien ken voe ret d'ar batroned sac'hañ obererezh a-bezh al labouradeg. An harzerien n'o deus ket bet o gwalc'h, koulskoude paket eo bet ganto ur c'hresk a 0,20 lur an eur.

D'ar memes mare e tiwane e ti « Chalos » ehanou-labour e-sell, an dro-mañ, kaout astenn kenemglev ar prenn-folenn (kontrplake), un emglev a ro an adpae a 10 % d'ar re a labour dre fonnaat (randamant).

Di'hortoz ne oa ket, sur a-walc'h, kendegezh an daou stourmad ha ret eo reiñ pouez da grogadoù al labourerien pa wriennont e-kreiz labouradegoù bras evel « Chaffoteaux et Maury », da lavarout hini vrasañ Aodoù-an-Hanternoz, 1 700 den o labourat enni.

D'an 20 a viz genver micherourien an L.M.T. (ul labouradeg savet evel reoù all war riblenn labour Lanuon) a ziskroge diouzh ar stern e-sell kaout goprou dereat o klotañ ouzh priz ar bevañs, goprou ken uhel ha reoù Bariz. Bez a zo, hervez ur sindikalour eus ar C.G.T., « un toull a 300 lur ar mix etre goprou L.M.T. Lanuon hag L.M.T. Pariz ».

D'an 8 a viz c'hwevrer, kevrennoù sindikadoù C.G.T. ha C.F.D.T. labouradegoù L.M.T., S.L.E., S.A.T., L.T.T. ha SOCOTEL a zisklerie kement-mañ : « Labourerien paet hanter-briz na fell ket dimp dezañ. Ni 'zo a-du gant an digreizennañ, gant ma vo ket sellet ouzhimp evel ouzh tud « Trevadennet » evit pezh a c'houlennomp : goprou dereat, aezamantoù hag hentoù digor d'en em varrekaat ha sevel uheloc'h ». Mont dorn-ha-dorn, setu nemetken an tu d'al labourerien evit talañ ouzh ar batroned ha kas da benn o goulennnoù.

PENN-AR-BED

AN DILABOUR O KRESKIN EN UN DOARE SPONTUS E KERNEV-IZEL.

Kalz tud o-deus kollet o labour, ar mi-

zoù paseet tro war dro da Gempelle ha setu aet an dilabour betek ur « poent danjerus » 'vel ma lare an « Telegramme ». (Ar sifroù zo da heul zo tennet eus ar

gazetenn-se). Fall ez-a an traoù e kenver an implij er c'horn-bro-se ha gouest int da vont war washaat c'hoazh. An uzinoù boued-mir dreist-holl a roe labour d'an dud er c'horn-se ha gouzout a reer dija pegen diaes eo an traoù er rannad-se, hag e Kemperle « n'eus netra evit kemer plas an uzinoù zo o serriñ. Ar pezh e weler diouzh-tu er sifroù eo niver bras ar re yaouank e-touez an dud dilabour hag ivez penaos eo skoet pep rummad (beajourien-gerwerzh, mistri-skol, implijidi ar burevioù...). Ouzhpenn-se ar sifroù-se a zo diglok peogwir barzh an uzinoù boued-mir e vez implijet ivez labourerien e-pad ur pennad eus a bloaz nemetken ha n'eo ket bet dalc'het kont eus ar re-mañ er roll-se ; diouzh an tu all lod o deus kollet o implij abaoe m'eo bet savet ar roll.

BREST : harz-labour e garaj Peugeot.

Pa weljont o c'halloud-prenañ o vont war-draon, tud garaj Peugeot o deus diskroget diouzh o labour evit ma vije kaset o c'houlennou da benn : goulennou diwar-benn ar pae da goulennou evit kaout kon-disionoù welloc'h da labourat.

Reiñ a reas neuze ar batroned da c'houlennad d'ar c'helaouennou e veze paeet o implijidi 780 lur ar miz da nebeutañ, ha 1 100 lur d'ar muiañ. Gant ar vezh ! Ret mat eo bevañ e-touez tud is-paeet, evel

	1969	1970	1971	1972
Kemperle ...	37	47	90	127
Kloar-Karnoed		25	25	39
Moëlan				(1)
Banaleg			25	100
Skaer			47	31
Rieg			33	63
Konkerne ...			136	75

(1) 35 e-touez ar re-mañ o-zo nebeutoc'h eget 25 bloaz.

(2) 25 e-touez ar re-mañ o-zo nebeutoc'h eget 25 bloaz.

en hor bro, evit chom hep kounnariñ dirak divergontiz seurt patroned !

E komansamant an afer e voe war-dro 35 implijad o kas ar stourm war-raok. Abenn ur sizhun avat, e tivizas ar patron kas ar grevisted kuit. Neuze, dirak ur seurt emzalc'h, ul lodenn vras eus micherourien ar garaj a yeas a-du gant an harz-labour.

A-benn 10 devezh e oa echu rak roet e oa bet o c'hoant d'ar grevisted. Adkeremet e voe an dud kaset kuit, ha kresket ar paeoù miziek, muioc'h eget ne oa bet kin-niget da gentañ gant ar patron.

DEPARTAMANT ROAZON

N'EO KET KONTANT SKOLIDI HA STUDIEREN AN DEPARTAMANT

E fin miz genver e Roazhon ez-eus bet ur manifestadeg aozet gant ar sindikad UNEF. O welout an dra-se o-deus renerien ar CROUS nac'het en-em vodañ. Ar manifestadeg-se oa graet evit ma ne vo ket keraet priz ar feurm e siteoù ar studieren ha priz ar pred.

Diskleriet eo bet d'an 12 a viz c'hwevrer gant sindikadoù ar gelennerien stad truezus ar CES-où hag ar CEG-où e departamant Roazhon ; diskouezhet eo bet ivez diouer bras ar CET-où en ur c'horn-bro e-lec'h

vefe muioc'h ezhomm eus « liseoù ar re baour » evit degemer ar re yaouank o tond eus ar plasoù tro war dro.

Un harz-labour a groe e Roazhon e skolioù-Meur al lizhiri hag ar skiantoù e miz c'hwevrer (e Skolioù-Meur Brest oa diskroget-labour ivez) evit ma vefe tennet ar pezh zo bet kinniget gant ar gouarnamant evit kaout kelennerien, da lavar ar CFPM (« Centre de formation professionnelle des maîtres »). An dra-mañ zo un dra fall rak gant CFPM ne vefe digoret ar skol-Veur nemet d'ul lodenn vihan tre, ne vefe ket dalc'het tamm kont ebet eus lodenn vrasañ ar studieren.

DEPARTAMANT AN-NAONED

KERFAOU (Carquefou) : war dachad an uzinoù ez eus implijerien n'int ket gwall-chalet gant doare-bevañ tiegezhioù al labourerien.

E ti SERCEL, 40 den da vezañ kaset er-maez. E ti Dim, 176 den bountet er-maez, en o zouez, dileuridi n'int ket doujet, e-pad ma ziskler ar rener e tro mat an traoù en e di. Er F.T.V. (SOFAMO araok), ar renerien a gemenn groñs e vo bihanet an devezh betek 40 eurvezh evit herzel an diskrog kempennet gant ar sindikadoù e sell da enebañ ouzh an dilabour. An holl uzinoù-se o deus bet arc'hant digant ar Stad evit krouiñ, hervez, plasoù nevez. Gwelout a reer petra a c'hoarvez. Amañ ez eus adarre un merk anat eus emglev ar Stad hag ar batroned o lakaat o soñj « kolonizañ » da wir.

BOUGUENAI : emvodadeg-klemm evit digeriñ adarre ar vengleuz.

Goude ar reuz graet d'an tier savet tro-war-dro abaoe 2 vloaz, ar prefed a ehane implij an danvezioù-tarz e mengleuz ar Pontrev d'ar 7 a viz genver. Deuet eo an dilabour e ti Nouel, en abeg da se.

Skoazellet gant un dibunadeg eus ouzhpenn 60 karr-samm, aet eo ar vicherourien betek an ti-ker a zo tamallet dezhañ reiñ harp d'ar prenadurioù-douar ha d'ar gounidoù a ya d'o heul, hep derc'hel kont eus ar riskl sevel tier e-kichen ar vengleuz. Goulennet groñs eo bet digeriñ adarre ar vengleuz e-kerz un diviz berv gant ar maer.

MOR-BIHAN

BRUZUNOU EVIT AR RE BET IMPLIJET E GOVELIOU LOKRIST.

Ar vichererion a labourer gwechall e Gouvelioù Lokrist en-deus en em vodet da reiñ da c'houlenn ne veze ket paeet e koulz arc'hant — dleet an A.S.S.E.D.I.G. Ouzhpenn-se ar rak - retredoù a vez roet dezhe hervez ar goprou 'v el ma oant, p'en deus arsavet ar Gouvelioù da labourat.

Kaset eo bet eta an taol da vat evel ma lar hon deputeed !

AR BEIZANTED YAOUANK A-DU GANT YANN CAREL.

Ar beizanted yaouank en deus embannet kement-se.

« Ni a zo a-du krenn gant Yann Carel, ha prest omp da reiñ sikour dezhan e pep feson ma kinniger er has en-dro dirak al lez-varn ».

Diskleriañ a reont petra fell d'ar gouarnamant ober.

« N'en deo ket dre zigouezh ez eo bet kondaonet Yann Carel hag en ar yaouankañ e mesk ar re a oa lodek en afer Kamorc'h ; holl ar re all a oa koshoc'h : war dro 45

ble an eil dre egile.

Ar gouarnamant a glask lakat an dud da grediñ ez eo ar re a labour hag a stourm evit kreskat priz al laezh, nemet ur vandennad tud yaouank danjerus prest da fondañ pep tra ».

KIBEREN HA GERVEUR : an dud a gomans da gomprenn.

Evel m'hon eus skrivet dija frituriou Keberen a ya da get unan goude an all. Hini Sant-Per Kiberen en-deus lakaet an alc'hwez dindan an nor n'eus ket pell.

E Gerveur 6 fritur a labourer e 1956. Ne chom nemet unan breman, ha c'hoazh ne hra ket boestoù mir, kas ar pesked kentoc'h.

Dirak ur stad ken truek ur strolladig (se komite) a zo bet savet e Kiberen gant posalisted, komunourion, paotred ar C.G.T. ha re ar F.E.N.

Digas a reomp da sonj hol lennerion ez eo an Aotrou Golvan (Prezidant ar S.A.T. M.O.R.) maer ha sanadour Kiberen, hag an Aotrou Bonnet kuzulier departamant evit Gerveur.

PENNAD-STUR

e Konk-Leon, ur c'homite a enep d'an douristed lore'hus ha soutenet 'oa gant strolladoù demokratel Vrest... bodet eo bet gant « Galv », d'an 30 a viz mae 1971, 700 den deut da vale etre Ploue hag An Oriant evit sikour ar brezhoneg da vont war-raok... Plijus eo gwelout tout an traoù-se, met koulskoude chom a reont alies distag 'n eil ouzh egile : ret eo da strolladoù demokratel Vreizh kaout skiant a-walc'h d'en em zifenn asamblez evit Breizh a-bexh. Aon o deus ar bouc'hizien en em lakafe ar bobl da vale 'giz-se. Setu 'weler anezho 'esaeañ distreiñ meur a dra savet gant ar bobl : ne c'hellont ket lezel da greskiñ amañ hag ahont droug e-touez an dud, rak re zanjerus e vefe 'vito ma teufe da vezañ unanet nerzh e bro-strolladoù demokratel. Evel-se distroet eo bet nerzh ar C.I.D.E. C.O.B. hag e bro-Dreger savet eo bet gant ar bouc'hizien ar C.E.L.T.E.C.G. (Comité d'Etudes et de Liaisons pour le Trégor et la Côte de Granit) evit tromplañ an dud ha mougañ nerzh kuzul linenn hent houarn Plouared-Lanuon.

TU DEHOU BROADEL VREIZH O TISTREIN STOURM AR BOBL

Ma ne reomp ket evexh, kaset 'vo stourm Vreizh war hentoù fall. Rak ne 'z eus talvoudegezh da stourm evit Breizh nemet ma pobl Vreizh a zeu da vezañ dieub, diliammet eus ar kapitalisted a glask nemet gounid ar muiañ a c'hellont. Chenchet 'vo penn d'ar vazh hepen gant ur politikerezh socialist en ur reiñ d'ar bobl penn an uzinoù hag ar c'henwerzh. Met petra 'n deus c'hoant kaout tu dehou broadel Vreizh ? Sklerijennet omp gant ar pennad-skrid « Bretagne et Loi naturelle » e-barzh niverenn c'hwevrer 1972 an « Avenir de la Bretagne ». E penn-kentañ ar pennad e lavarer : « Atizet omp gant lezennou na natur da chench penn d'hor menozioù : kalet a-walc'h e vo a-wechoù, met un dra ret eo ma 'z eus c'hoant chom stag ouzh an traoù ». Brav a-walc'h eo da glevout, met arabad deomp krediñ forzh petra. Rak pelloc'h e weler eo war 'giz 'ya menozioù ar pennad-skrid ; bez 'e lenner an dra-mañ : « Ar menozioù 'vo displeget deoc'h a chench penn d'ar vazh : war 'giz pe war raok : ar menozioù politikel-se ne dalvezont ket ken kalz a dra ». Na war 'giz, na war raok : e-giz-se 'vez displeget an traoù gant an tu dehou dre an holl bed. Ne fell ket chench penn d'ar gouarnamant evit diliammañ ar bobl. Pelloc'h e-barzh ar pennad-skrid e weler ivez an droug e kaver atav en tu dehou ouzh ar gomunisted : « Santimant ar vro a laka 'n dud d'en em zifenn ha nann da dagañ. E-touez an dud, Ardrey (un oberour anvet e-barzh ar pennad-skrid) a gemer bro-Vietnam e-lec'h an F.N.L. a ziskouez un nerzh spontus ; ur Soviedel a zigas hep soñjal dour d'hor vilin ; se 'lavar : ne c'heller ket reiñ da grediñ da soudarded an arme amerikan emaint o stourm evit un dra reizh (...) archer ar bed ne c'hell ket tennañ digant ar re a gar o bro ar benveg brasañ : ar stourm betek ar marv evit reiñ o bro gouest da ren he traoù hec'h-unan ». Setu anvet eo gerioù ar Soviedel traoù diskiant ! E gwirionez, bez 'e weler aze c'hoant bras da lavarout traoù fall ouzh ar gomunisted. Setu pa 'maint o tifenn e-giz-se « lezenn an natur », dont a rint 'benn ar fin d'adoriñ ar c'houenn. Arabad deomp soñjal eo nebeut a dra ar pezh a ra tu dehou broadel Vreizh. Ret eo d'ar strolladoù demokratel Vreizh flatrañ hag brasañ 'n dra-se, rak en amzer dremenet kaset eo bet da goll stourm vreizh.

UDB

SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

Skoazellit Pobl Vreizh hag ar stourm evit hor yezh en ur gas ho profoù da : « Pobl Vreizh » K.R.P. 2746-79 Roazhon.

L.C.F. Gwened	4.00
L.M.A. Brest	4.00
Disadv Brest	51.00
« Bloavez mad evit 1972, evit Breizh sokialour »	
L.E. Roazhon	14.00
M.P. Kemper	4.00

c'hwec'hvet listenn

Hollad ar c'welhevet listenn ..	89.00
Astaol al listennoù all	877.98
Hollad	966.98

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goût penaos skrivañ brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emezo, hag ho skritur eo melezeour ho soñjoù ! Re aes, re eun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionez muioc'h-mui a dud a gaver — tud yaouank peurlvuiañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzh pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-skritur pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab, a-benn ar finetre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskis e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlabourerien Pobl Vreizh a raio, e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel. 1 000 skw tennet.

Diskleriet hervez lezenn : 1er trim.